

POLA

Rok XXXVII Jara

Nr. 11-12
November-December
1949

ESPERANTISTO

ESPERANTYSTA POLSKI

Organo de Asocio de Esperantistoj en Pollando
Varsovio, Marszałkowska 81 m. 32

J ó z e f S t a l i n

W bieżącym miesiącu obchodzimy siedemdziesiątą rocznicę urodzin Józefa Stalina, wielkiego przywódcy obodu demokracji i pokoju, przywódcy klasy robotniczej całego świata budującej i walczącej o nowy ustrój sprawiedliwości społecznej.

Przy okazji tej warto się zastanowić jak Stalin odnosił się do koncepcji języka międzynarodowego. Już w swym przemówieniu z 1925 r. "O zadaniach politycznych Uniwersytetu Narodów Wschodu" Józef Stalin poddał krytyce socjal-szowinistyczny pogląd rancg-
ta Kautsky'ego, który twierdził, że zwycięstwo rewolucji proletar-
jackiej w państwie-niemieckim zjednoczonym państwie w połowie XIX
wieku doprowadziłoby do utworzenia jednego wspólnego języka ni-
emieckiego i do zniemczenia Czechów. Zasadniczą jednak krytykę
poglądów socjalistycznych Kautsky'ego i jego zwolenników przedstawił
Józef Stalin w swej pracy "Kwestia narodowa a leninizm" (opracowa-
nie w referacie politycznym Komitetu Centralnego na XVI zjeździe 1926
r.).

Stalin przewiduje trzy etapy rozwoju ludzkości po całkowitym wy-
łączeniu kapitalizmu. Pierwszy będzie etapem wzrostu i rozkwitu u-
ciężnionych poprzednio narodów i języków narodowych, etapem upra-
wniania równouprawnienia narodów. Ukształtują się wówczas stowa-
ki internacjonalistyczne między narodami. W drugim etapie "zacznie
się kształtować coś w rodzaju wspólnego języka, albowiem dopóki
na tym etapie narody odczuwają konieczność posiadania jednego wspól-
nego języka międzynarodowego" (kiedy będzie się kształtować "uni-
fika światowa gospodarka socjalistyczna"). Na tym etapie języki na-
rodowe i wspólny język międzynarodowy będą istniały obok siebie.
Wreszcie w trzecim etapie rozwoju ludzkości różnice i języki na-
rodowe zaczną obumierać i ustępować miejsce wspólnemu dla wszyst-
kich językowi światowemu. Stanie się to jednak dopiero wówczas
kiedy światowy socjalistyczny system gospodarczy okrzepnie i soc-
jalizm wejdzie do życia narodów, kiedy narody przekonają się w
praktyce o wyższości wspólnego języka nad językami narodowymi.

I hołdzie jaki składa wielkiemu przywódcy światowego proletaria-
tu lud pracujący całego świata, łączą się również polscy esperan-
tyści, wyrażając życzenie żeby przewidziana przez genialny umysł
Stalina odległa jeszcze od nas opoka światowego socjalistycznego
systemu gospodarczego, światowego wspólnego języka wszystkich na-
rodów jaknajprędzej stała się rzeczywistością. W walce jaka się toczy
czy w świecie o realizację ideałów sprawiedliwości społecznej i
szc. miejsce jest jasno określone.

Opracowane na podstawie pracy A. Arizjona - "O pracy J. Stalina
kwestia narodowa a leninizm w nr. Trybuny Ludu.

J o z e f o S t a l i n

En la kuranta monato ni festas la 70-an naskiĝtagon de Jozefo Stalin, la granda gvidanto de la tendaro de demokratio kaj paco, la gvidanto de laborista klaso en la tuta mondo, konstruanta la novan registemon de la socia justeco kaj batalanta pro ĝi.

Ce tiu okazo indas priparoli la rilaton de Jozefo Stalin al la koncepto de lingvo internacia. Jam en sia parolado en jaro 1925 "Pri la politikaj taskoj de Universitato de Orientaj Popoloj" Jozefo Stalin kritikis la social-ŝovinistan vidpunkton de la renegato Kautsky, kiu asertis, ke la venko de la proletara revolucia de la aŭstria-hungara unuigita ŝtato en duono de la XIX jarcento alkondukus al la kreo de unu komuna germana lingvo kaj germanigo de ĉeĥoj. Tamen la principan kritikon de la social-listaj vidpunktoj de Kautsky kaj liaj samcelanoj plenumis Jozefo Stalin en sia laboro "Nacia problemo kaj leninismo" kaj en la politikaj referaĵoj de la Centra Komitato dum la XVI Kongreso de la Tutunia Komunista Partio /de Bolŝevikoj/.

Stalin antaŭvidas tri etapojn de la homaro post la plena forigo de kapitalismo. La etapo estos de kresko kaj disvolvigo de la antaŭe subpremataj popoloj kaj naciaj lingvoj, la etapo de plifirmigo de la egalrajteco de popoloj. Tiam formigos internaciaj rilatoj inter popoloj. En la dua etapo komenciĝos formigi io simila al la komuna lingvo, ĉar nur je tiu etapo popoloj eksentos la bezonon posedi unu komunan lingvon internacian" /kiam formigos unuforma tutmonda socialista mastrumado/, Je tiu etapo la naciaj lingvoj kaj komuna lingvo internacia ekzistos apud si. Tiam en la tria etapo de la disvolvigo de la homaro diferencoj kaj la naciaj lingvoj komencos formorti kaj cedi lokon al la komuna por ĉiuj tutmonda lingvo. Tio estiĝos tiam, kiam la tutmonda mastrumado plifortigos kaj socialismo eniros en la vivon de popoloj, kiam la popoloj en praktiko konvinkiĝos pri supereco de la komuna lingvo je naciaj lingvoj.

Al honorigo, kiun faras al la granda Gvidanto de la monda proletaro laborantaj homoj de la tuta mondo, aliĝas ankaŭ polaj esperantistoj, dezirante, ke la antaŭvidita de la genia mensko de Stalin, ankoraŭ malproksima de ni epoko de la tutmonda, socialista, ekonomia sistemo kaj monda, komuna lingvo de ĉiuj homoj kiel eble plej rapide efektiviĝu.

En la batalo nun okazanta en la mondo por realigi la idealojn de la socia justeco nia loko estas klare difinita.

/Prilaborita laŭ la artikolo de A. Arizjan "Pri la verko de J. Stalin - Nacia problemo kaj leninismo" en "Trybuna Ludu - Tribuno de Popolo".

34-ty Światowy Kongres Esperantystów

Oficjalne otwarcie kongresu odbyło się w dniu 7 sierpnia już wcześniej jednak delegaci udający się na 34 Światowy Kongres Esperantystów w Bournemouth zatrzymali się w Londynie. Na cześć gości został tam wydany bal międzynarodowy. Urządzono wycieczki i kabaret. W sobotę 6-VIII specjalnym pociągami delegaci odjechali do Bournemouth, gdzie wieczorem przy kawie odbyło się zebranie zapoznawcze uczestników Kongresu.

W niedzielę o godz. 10 rano odbyło się uroczyste otwarcie Kongresu. Głos obecnie oddajemy sprawozdawcy "HEROLDO" -

"Zapełnia się sala delegatami i gośćmi. Miejsca na scenie zajmują: Zarząd U.E.A. przedstawiciele rządu i krajowych organizacji. Wszystko jest gotowe. Oczekujemy tylko na burmistrza. Oto ukazuje się mężczyzna z berkiem i anonkuje wejście burmistrza, który zajmuje miejsce pośród członków zarządu. Brzmi znana melodia hymnu "LA ESPERO" śpiewana przez 1600 uczestników kongresu. Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego Kongresu J.W. Chambers otwiera kongres i wita przybyłych. Burmistrz Bournemouth J.H. Turner w czerwonej todze, z łańcuchem na szyi, z oznaką swego urzędu, wyraża żal, że musi złamać tradycję esperancką ponieważ przemawia po angielsku, gdyż nie zna Esperanta. Pozdrowia esperantystów w imieniu mieszkańców Bournemouth, którzy są dumni, że mogą gościć przedstawicieli ruchu esperanckiego z całego świata. Specjalne pozdrowienia skierował pod adresem 50 niewidomych esperantystów - uczestników kongresu. Kończy swoje przemówienie po esperancku, życząc kongresowi pomyślnych obrad. "Salutojn al ĉiuj!" Przewodniczący U.E.A. E. Malmgren dziękuje L.K.K. /Loka Kongresa Komitato/ i burmistrzowi miasta. "Minaĵ rok od kongresu w Malmö i zapytujemy czy entuzjazm tego kongresu jest wynikiem poważnej pracy. Reŝsumuĵac obecnie wyniki, czy moĵemy byĉ zadowolenni?" Mówiąc o uchwałach w Malmö i osiągnięciach, mówca przekonany jest, że obecny kongres będzie czynnikiem nowego entuzjazmu dla naszej pracy. Dla każdego ruchu, ważną sprawą jest osobisty kontakt uczestników w ruchu. Dlatego radosne jest to, że nie tylko na powszechnych kongresach spotykają się esperantysty, ale również na zjazdach fachowych i różnych międzynarodowych kursach. Ostatni rok dowiódł na podstawie licznych faktów i usprawiedliwił nasz optymizm. Oświadczam w końcu, że kongres należy uważać za otwarty.

Ob. Strömne przekazuje ob. Malmgrenowi młotek zeszłorocznego przewodniczącego kongresu dla tegorocznego przewodniczącego.

Ob. Malmgren proponuje na przewodniczącego kongresu ob. W. Gethinga na wice przew. ob. Chambersa i sekretarza Goldsmitha, wice sekretarza Nicolaisena. Propozycję przyjęto przez akklamację.

Przewodniczący Kongresu udziela głosu witającym kongres, przedstawicielom rządów: Brazylii, Włoch /Prof. Carolli/ Holandii, Norwegii, Szwecji i Szwajcarii. Wszyscy witali Kongres w języku Esperanto z wyjątkiem przedstawiciela ambasady szwajcarskiej pana Linda, który przemawiał po angielsku. Pan Linda w przemówieniu swoim wspomniął, że niedawno brał udział w zjeździe, w którym brało udział 2 tysiące osób z 20 państw, a długie tłumaczenia na 5 urzędowych języków zajmowało dużo czasu. To też wyraża on swoje zdumienie i radość, że 1600 osób z 30 państw używając tylko jednego języka Esperanto, nie potrzebuje tracić drogiego czasu na tłumaczenia.

Ob. Wanda Zamenhof wita Kongres w imieniu rodziny Zamenhofów.

Następnie przemawiają przedstawiciele krajowych organizacji. W imieniu Polski przemawiał adw. Sakowicz. Przedstawiciel Austrii wspomniął o wydaniu przez jego rząd pocztowej marki esperanckiej.

Ob. Goldsmith informuje, że do tej pory zebrano podpisów do U-NESEO 16 350 212 z 75 krajów.

Następnie odbyła się wspólna fotografia. Jedną z najbardziej poważnych prac tegorocznego kongresu jak i poprzedniego w Malmö było otwarcie Letniego Uniwersytetu, którego dokonał dr. W.E. Collinson.

Pierwszy wykład wygłosił rektor K. Söderberg /Upsala/ o demokratycznym wychowaniu, a ob. D. Durrant mówił o UNESCO.

W następne dni odbyły się wykłady: prof. G. Waringhien /Francja/ o "Detektywistycznej powieści" ob. Sekelji z Argentyny znanego badacza swego kraju, o "Wspinaczce w Ameryce Południowej" prof. dr. I. Lapey o "Prawie Międzynarodowym i jego stosunkach między państwami". Ob. E. Johnson o "Międzynarodowych małżeństwach i prawie osobistym", prof. Collinsona o "Gramatyczna struktura języka angielskiego w porównaniu z Esperantem", Ob. Reto Rosseti o "Artystach Włoskiego Renesansu" z przezroczami/ dr. P. Neergaarda z Kopenhagi o "Penicillinie" /z przezroczami/ i dr. D. Duncan z Londynu o "Kolorowej fotografii".

W ramach tych wykładów ob. adw. R. Sakowicz /Polska/ wygłosił odczyt o F. Chopinie ilustrowany muzyką pianistki ob. Natalii Karp. Odczyt jak i koncert wywołały zachwyt wśród słuchaczy, a prasa angielska i esperancka w gorących słowach wyraziła swoje uznanie dla talentu pianistki.

W poniedziałek po sprawozdaniach odbyła się dyskusja, a wieczorem delegaci bawili się w kabarecie esperanckim.

We wtorek po referacie o "Roli młodzieży w ruchu esperanckim" i dyskusji na ten temat, odbył się konkurs mówców, do którego dopuszczona była tylko młodzież.

W środę odbyły się posiedzenia Komisje: Akademii Esperanckiej, Dziennikarzy, Młodzieżowa, Niewidomych, Pacyfistów Spółdzielców i szereg innych. Wieczorem w kilku kinach wyświetlano filmy dla kongresowiczów, oficjalny film z poprzedniego 33-go Kongresu w Malmö, propagandowy film o Esperancie w języku angielskim i o Paryżu mieście następnego w 1950r. Powszechnego Esperanckiego Kongresu.

Czwartek przeszedł na wycieczkach w okolicy Bournemouth.

W piątek na posiedzeniu plenarnym, po sprawozdaniach Komisji, rozdano nagrody zwycięzcom w konkursie mówców. Następnie ob. Malik /Czechosłowacja/ który spóźnił się na kongres powitał obecnych w imieniu Czechosłowackiego Ministerstwa Oświaty i Informacji, które popiera ruch esperancki i posiada u siebie referat do spraw esperanckich. Związek Esperancki w Czechosłowacji obecnie posiada przeszło 5 000 czynnych członków.

Wieczorem w olbrzymiej, nowoczesnej sali "Winter Gardens"/Ogród Zimowy/ odbył się koncert orkiestry symfonicznej pod batutą R. Schwarca, Solistą /fortepian/ był Esperantysta Frank Merrick.

Sobota - ostatni dzień Kongresu. Ob. dr. Kempeneers zdaje sprawozdanie z posiedzeń kierownictwa U.E.A. W jednym z tych posiedzeń brako udział dwóch obserwatorów Brytyjskiego Ministerstwa Oświaty. Ob. Durrant odczytuje list który otrzymał przed chwilą od przewodniczącego brytyjskiej delegacji do UNESCO, pana D. Hardmana który pisze o swojej całkowitej sympatii dla Esperanta. Kongres przyjmuje zgłoszone rezolucje. Przybywa burmistrz który czyta swoje pożegnalne przemówienie po esperancku i kończy słowami "Ĉis revido". Następują końcowe przemówienia. Przewodniczący kongresu dziękuje burmistrzowi za pomoc przy urządzaniu kongresu /miasto udzieliło bezpłatnie sal, urządziło koncert, uczestnicy przez cały czas kongresu korzystali z bezpłatnych przejazdów itd./ Zebrani na cześć burmistrza odśpiewali "Li estas bonegato". Padają ostatnie słowa pożegnania do zobaczenia w 1950 r. w Paryżu. Rozlega się hymn "LA ESPERO". Kongres zamknięty.

/dokończenie na str. 12/

ZAMENHOF - DATAVENO.

La 15-an de decembro en jaro 1949 pasis 90 jaroj de la naskiĝtago de doktoro Zamenhof, kreinto de la internacia lingvo Esperanto.

Al ĉiuj esperantistoj estas konata la biografio de la modesta varsovia kuracisto, kies nomo fariĝis fama sur la tuta terglobo. Por reliefigi karakteristikon de doktoro Zamenhof ni citos kelkajn fragmentojn el liaj kongresaj paroladoj.

En la unua parolado kongresa en Boulogne sur Mer en jaro 1905 Zamenhof ektuŝis la problemon de la reciproka interkompreniĝointer la partoprenintoj de la unua esperantista kongreso, kiam la unuan fojon multnombre kolektiĝis reprezentantoj de diversaj popoloj, uzantaj nur unu lingvon.

"Ofte kunvenas personoj de malsamaj nacioj kaj komprenasunu la alian; sed kia grandega diferenco estas inter ilia reciproka kompreniĝado kaj la nia! Tie komprenas sin reciproke nur tre malgranda parto de kunvenintoj, kiuj havis la eblon dediĉi multegon da tempo kaj multegon da mono por lerni fremdajn lingvojn, - ĉiuj aliaj partoprenas en la kunveno nur per sia korpo, ne per sia kato; sed en nia kunveno reciproke sin komprenas ĉiuj partoprenantoj, nin facile komprenas ĉiu, kiu nur deziras nin kompreni, kaj nek malriĉeco, nek nehavado de tempo fermas al iu la orelojn por niaj paroloj. Tie la reciproka kompreniĝado estas atingebla per vojo nenatura ofenda kaj maljusta, ĉar tie la membro de unu nacio humiliĝas antaŭ la membro de alia nacio, parolas lian lingvon hontigante la sian, balbutas kaj ruĝiĝas kaj sentas sin ĝenata antaŭ sia kunparolanto, dum tiu ĉi lasta sentas sin forta kaj fiera; en nia kunveno ne ekzistas nacioj fortaj kaj malfortaj, privilegiitaj kaj senprivilegiaj, neniu humiliĝas, neniu sin ĝenas; ni ĉiuj staras sur fundamento neŭtrala, ni ĉiuj estas plene egalrajtaj."

Kaj plue:

"Ni montros al la mondo, ke reciproka kompreniĝado inter personojde malsamaj nacioj estas tute bone atingebla, ke por ĉi tio tute ne estas necese, ke unu popolo humiliĝu aŭ englutu alian."

En la alia kongresa parolado en Genevo en jaro 1906 sonas eĥoj de la liberecbataloj, kiuj en la sama jaro ruliĝis tra la rusa imperio kaj eĥoj de la kruelaj pogromoj, aranĝitaj de caraj mordservistoj.

"Mi venas al vi el lando, kie nun multaj milionoj da homoj malfacile batalas por libereco, por la plej elementa homa libereco, por la rajtoj de homo."

"Ĉiutage estingiĝas tie multe da homaj vivoj per batalado politika, sed multe pli da homaj vivoj estingiĝas tie ĉiutage per batalo intergenta. Terura estas la stato de aferoj en la multelingva Kaukazo, terura estas la stato en la Okcidenta Rusujo. Malbenite, milfoje malbenite estu la intergenta malamo!"

"Ni ne estas tiel naivaj, kiel pensas pri ni kelkaj personoj; ni ne kredas, ke neŭtrala fundamento faros el la homoj anĝelojn; ni scias tre bone, ke la homoj malbonaj ankaŭ poste restos malbonaj; sed ni kredas, ke komunikado kaj konatiĝado sur neŭtrala fundamento forigos almenaŭ la grandan amason de tiuj bestaĵoj kaj krimoj, kiuj estas kaŭzitaj ne de malbona volo, sed sim-

ple de sinnekonado kaj de devigata sinaltrudado."

Granda ideo de la lingvo internacia kaj multaj honoroj, kiuj renkontis kreinton de Esperanto, doktoron Zamenhof ne fierigis lin kaj ne elportis lin super la ĉirkaŭantan mondon. Li komprenis, ke la movado, kies iniciatinto li estis superkreskis lin. Li komprenis, ke tio estis natura fenomeno.

En la oka kaj lasta parolado en Krakovo en jaro 1912 Zamenhof rezignis de sia gvidado en la esperanta movado.

"Vi scias, ke tuj en la komenco de nia movado mi deklaris, ke mi ne volas esti mastro de Esperanto, sed ke la tutan mastrecon pri Esperanto mi en la tuta pleneco transdonis al la Esperantistoj mem. Vi scias ankaŭ, ke de tiu tempo mi ĉiam lojale agadis aŭ almenaŭ penis agadi konforme al tiu deklaro. Mi donadis al vi konsilojn, kiel mi povis, sed neniam vi aŭdis de mi la vortojn: "tion mi postulas" aŭ "tion mi deziras". Neniam mi provis altrudi al vi mian volon. Tamen, konsciante, ke ĝis sia plena fortikigo nia afero bezonas ian enkorpigitan standardon, mi - laŭ via deziro dum dudek kvin jaroj plenumadis tiun rolon, kiel mi povis, kaj mi permesadis, kvankam tre nevolonte, ke vi vidu en mi ĉefon kaj majstron.

Sed nun permesu al mi, ke mi fine formetu de mi mian rolon. La nuna kongreso estas la lasta, en kiu vi vidas min antaŭ vi; poste, se mi povos veni al vi, vi ĉiam vidos min nur inter vi."

La modesta vivo de doktoro Zamenhof brilu al ni kiel ekzemplo. En batalado pro altideaj idealoj de homaro, en batalado pro socialismo, en kiu Esperanto certe okupos la honoran kaj indan lokon, ni memoru la vortojn de kreinto de Esperanto:

"Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankigante

ni iru la vojon celitan!

Eĉ guto malgranda, konstante frapante,

Traboras la monton granitan.

L'espero. l'obstino kaj la pacienco,

Jen estas la signoj per kies potenco

Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,

atingos la celon en gloro."

I. Dratwer

V A R B U V I A J N G E K O L E G O J N

P O R P E R K O R E S P O N D A K U R S O !

LA VOJO

Tra densa mallumo briletas la celo,
Al kiu kuraĝe ni iras.
Simile al stelo en nokta ĉielo,
Al ni la direkton ĝi diras.
Kaj nin ne timigas la noktaj fantomoj,
Nek battoj de l'sorto, nek mokoĵ de l'homoj,
Ĉar klara kaj rekta kaj tre difinita
Ĝi estas, la voj' elektita.

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
Traboras la monton granitan.
L'espero, l'obstino kaj la pacienco -
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro.

Ni semas kaj semas, neniam laciĝas,
Pri l'tempoj estontaj pensante.
Cent semoj perdiĝas, mil semoj perdiĝas, -
Ni semas kaj semas konstante.
"Ho, ĉesu!" mokante la homoj admonas, -
"Ne ĉesu, ne ĉesu!" en kor' al mi sonas:
"Obstine antaŭen! La nepoj vin benos,
Se vi pacience eltenos".

Se longa sekeco aŭ ventoj subitaj
Velkantajn foliojn deŝiras,
Ni dankas la venton, kaj, repurigitaj,
Ni forton pli freŝan akiras.
Ne mortos jam nia bravega anaro,
Ĉin jam ne timigos la vento, nek staro,
Obstine ĝi paŝas, provita, hardita,
Al cel' unu fojon signita!

Nur rekte, kuraĝe kaj ne flankiĝante
Ni iru la vojon celitan!
Eĉ guto malgranda, konstante frapante,
Traboras la monton granitan.

L'espero, l'obstino kaj la pacienco, -
Jen estas la signoj, per kies potenco
Ni paŝo post paŝo, post longa laboro,
Atingos la celon en gloro.

XX

PRZEGŁĄD NAJNOWSZEJ LITERATURY ESPERANCKIEJ /dokończenie/

N a u k i S p o ł e c z n e

KARL MARX kaj FR. FR. ENGELS: "La Komunista Manifesto" - nowe wydanie esperanckie "Manifestu Komunistycznego", wyszło w Tokio w Japonii.

H. THEOBALD: "Dokumentoj de la Rezistado". Bildoj el la germana mallegala batalo kontraŭ la nazidiktaturo 1933-1945. /Dokumenty ruchu oporu. Czerząy z niemieckiej nielegalnej walki przeciwko dyktaturze nazistowskiej w latach 1933-45. Str. 64. Wyd. Esperanto-Centro, IM Haag 18, Hamburg, Gr. Flottbek, brita zono. Germanio. Tytuł mówi sam za siebie. Z treści dowiadujemy się, w obozach koncentracyjnych zginęło 1 milion 200 tysięcy Niemców-ojcyjjonistów już w pierwszych latach wojny, i dlatego ilość śmiazków, którzyby się mogli przeciwstawić machinie hitlerowskiego militarizmu, była później tak mała. Autor, jako znany w ruchu socjalistycznym działacz esperancki, wspomina też o udziale esperantystów w niem. ruchu oporu i zbiera na ten temat materiały.

N a u k i P r z y r o d n i o z e

POLIHETOJ DE LA "MICHAEL SARS" NORD-ATLANTA PROFUNDMARA EKSPEDICIO 1910. Esperanckie streszczenie angielskiej broszury o wynikach badań ekspedycji głębokomorskiej M. Sarsa z roku 1910 na terenie Północnego Atlantyku. Jest tam próba esperanckiej nomenklatury 75 gatunków robaków morskich, zwanych polichetami.

PAUL NEERARD: 11-12 Aarsberetning fra J.E.Ohlsens Enkes Platepatologiske Laboratorium /Jedenaste i dwunaste Sprawozdanie Fitopatologicznego Laboratorium Ohlensa Enke w Kopenhadze, producentów nasion. W języku duńskim, ze streszczeniem w językach angielskim i Esperanto. Omawia choroby nasion z dodatkiem p.t. "Praktyczne doświadczenie z Hexasectem" również ze streszczeniem esp.

AGOSTINHO DA SILVA: "PRO TRI PINOVENAJ OVOJ" /O trzy jaja pingwinów/ Przekład z portugalskiego, wyd. Portugala Eldona Rondo, Monte da Lapa, Forto. Interesujący opis ekspedycji do Północnego i Południowego Bieguna w poszukiwaniu jaj pingwinów i dla zbadania tajemnic ich życia.

L. OTERNA: 5 DECIMALAJ VALOROJ DE X-sin x, sin x, cos x, tg x kun x en radianoj, /Pięciocyfrowe dziesiętne wartości x- sin x, cos x, tg, x i tp. Wyd. Obserwatorium Astronomiczne Uniwersytetu w Turku, Finlandia, /pod dyr. prof. Y. Väisälä/, wyd. Volho Setälä, Onnentie 23, Helsinki-Ka, Finlando. Są to tabele astronomiczne i obserwatorium a. w Turku dobrze zrobiło, wydając je z napisami tylko esperanckimi, z powodu swej międzynarodowości pierwiastków zrozumiałymi dla każdego człowieka nauki.

R e l i g i a

POR KATOLIKOJ /Dla katolików/ wyszła seria obrazków religijnych wraz z modlitwami. Wyd. Esperanto-Instituto "Malnova Turo" Eindhoven, Holandia. Tam też do nabycia inna seria kart pocztowych z obrazkami i tekstami biblijnymi.

L i t e r a t u r a p i ę k n a

WILIAM SHAKESPEARE: LA GAJAJ EDZINOJ DE WINDSOR /Wesołe kobietki z Windsoru/. Komedia w 5 aktach Szekspira, przełożył z oryginału ang. Stephen A. Andrew, str. 89. Wyd. The Esperanto Publishing Company, Ltd. Rickmansworth, Herts, Anglio. Jest to już 11-ty utwór sceniczny największego dramaturga w dziejach, przełożony na język międzynarodowy, w czym "Hamlet", przełożony przez samego Dra Zamenhafa, należy do najlepszych przekładów szekspirowskich w literaturze światowej. Mamy też "Romeo i Julię" "Makbeta" i w. inn. w naszym pomocniczym języku.

JEAN DE LA FONTAINE: FABLEJOJ /Bajki Lafontaine/ przekład z francuskiego Lucien Thévenin, str. 84, wyd. "Kompreni" 41 rue des tables Claudiennes, Lyon 1. Francio. Wybór najcenniejszych, na całym świecie już znanych bajek Lafontenowskich dowodzi, jak poprzez literaturę, tą samą drogą jak wszystkie języki narodowe, Esperanto jako język międzynarodowy toruje sobie drogę do życia i prawo do życia wywalcza.

SVETOSLAV MINKOV: LA ALIA AMERIKO /Inna Ameryka/ esp. przekład słynnej w Bułgarii książki beletrysty bułgarskiego, zawierającej wrażenia z podróży do Ameryki. Do nabycia w red. "Internacia Kulturo" ul. Tri usi 15, Sofio, Bulgario.

SANDOR PETŐFI: JOHANO la BRAVA /Dzielny Janek/. Poemat fantastyczno-ludowy największego węgierskiego poety Petofiego, w pięknym rymowanym przekładzie esperanckim najwybitniejszego dziś poety esperanckiego, węg. Kolomana Kalocsay'a, w wydaniu "Literatura Mondo" Budapest. Drugie wydanie, ulepszone. Jak trafnie oddał tłumacz rytm oryginału, niech świadczy następująca strofka z opisu ^{rozmowy} Janka z narzeczoną Ilią:

"Laste mi vin vidas, ho printemp' da l' koro,
laste al vi plendiĝ mia salm-sonoro,
laste mi vin kisas, ĉirkaŭprenas ame -
Ve, mi vin forlasas, iras por-ĉiame."

KARL LINDQUIST: FERIO KUN LA MORTO /Wakacje ze śmiercią/ oryginalna powieść kryminalna w jęz. Esp. znanego pisarza duńskiego, który pisze także po esperancku. Wyd. Dansk Esperanto-Forlag.

G e o g r a f i a i t u r y s t y k a

ĈEĤOSLOVAKIO /Czechosłowacja/ piękny przewodnik po górach słowackich, wydany przez dyrekcję dla turystyki "Slovakotour" Bratislava, ĆSR.

NANCY - przewodnik francusko-esperancki po tym sławnym w historii i pierwszej światowej wojnie mieście w północnej Francji. ^{po esp.}

DANUJO /Dania/ teksty do Filmu Esperanckiego, j.w. 25 obrazków z Kopenhagi i innych miast i wysp duńskich jak Seland, Fuen, Jutland, Bornholm i tp.

TIBETO - la lando de lamao-pastroj /Tybet, kraj księży lamańskich/ teksty do filmów jak wyżej.

opr. J. Zawada

ZE SWIATA ESPERANCKIEGO

/Tra la esperantista mondo/

Młodzi esperantyści bułgarscy pracują.

W roku bieżącym przy budowie Dymitrowgradu w Bułgarii wzięli udział również esperantyści. Esperancka brygada "Maksim Gorki" składała się z 20 uczestników.

Pewne usterki organizacyjne uniemożliwiły udział większej ilości esperantystów, którzy już przed tym zadeklarowały pracę w innych brygadach nieesperanckich. Mimo to jednak brygada esperancka spisała się dobrze.

Esperantyści zagraniczni, chociaż w tym roku nie brali udziału w pracy, to jednak wykazali wiele zainteresowania dla całej akcji, co wyrazili w wielu listach do Sekcji Młodzieżowej przy Bułgarskim Związku Esperantystów. Nawet pewien esperantysta z Wolnych Chin wyraził chęć zwiedzenia Bułgarii i pracy nad odbudową tego kraju.

Brygada esperancka "Maksim Gorki" pracowała bardzo intensywnie. Uczestnicy sami wprowadzali w czyn zdobyte doświadczenie. Rezultat można było zauważyć natychmiast: o ile w pierwszych dniach wykonywano od 103% do 114% normy, to z biegiem czasu procent ten rósł szybko, tak że ostatecznie wynik przewyższał 200%, a grupa pięciu esperantystów "Goszo Wodeniozarow" wykonała nawet 540% normy zdobywając w ten sposób sztandar przechodni.

W wolnych godzinach od pracy esperantyści prowadzili pracę kulturalno-oświatową i organizacyjną.

Brygada esperancka "Maksim Gorki" zasługuje na najwyższe uznanie. Praca jej ma bowiem nie tylko wielkie znaczenie dla ruchu esperanckiego pod względem propagandowym, lecz także wykazała ona, że esperantyści bułgarscy skierowali swoje wysiłki dla budowy socjalizmu i że używają Esperanta jako patrioci dla dobra klasy robotniczej i ku chwale swojej ojczyzny. /b.s./

Esperanto w radio szwajcarskim

Radio szwajcarskie nadaje regularnie dwa razy w tygodniu audycje esperanckie. Przemawiają prof. dr. Edmond Privat oraz d. Artur Baur.

Tygodnik belgijski w języku francuskim, "Le Moustique" o nakładzie 280.000 egz. podaje stale programy audycji esperanckich, nadawanych przez wszystkie radiostacje.

Artykuły w języku esperanckim w naukowym czasopiśmie japońskim.

W poważnym naukowym czasopiśmie japońskim w Osaka ukazały się w języku esperanckim artykuły uczonych japońskich: Kei Tosida i Syohei Miyahara i uzonego holenderskiego dr. F.J. Belinfante.

Esperanto w angielskiej szkole technicznej.

W wyższej szkole technicznej w Bath /Anglia/, za zgodą Kuratorium, rozpoczęto naukę Esperanta.

Prospekt po esperancku.

Biuro turystyczne miasta uniwersyteckiego Groningen wydało w języku esperanckim prospekt, miasta i okolic, ilustrowany fotografiami. Prospekt ten można otrzymać bezpłatnie, pisząc pod adresem S-ro W.H. Mook, Nassauplein 15 a, Groningen, Holandia.

Międzynarodowe małżeństwo w Holandii.

Zjawiskiem dość częstym są międzynarodowe małżeństwa między esperantystami. Niezwykłą jednak uroczystością było zawarcie małżeństwa między esperantystą duńskim Henrykiem Helleshoj Christensenem, stolarzem - a esperantystką holenderską Trien Kuyt we wrześniu 1949 r. W miasteczku Zaadam pod Amsterdamem. Uroczystość ta bowiem - ślub wraz z częścią oficjalną, odbyła się w języku esperanckim, bez języka narodowego. Urzędnik dający ślub był również esperantystą; chór szkolny odśpiewał w czasie uroczystości pieśń weselną po esperancku. Uroczystość ta znalazła oddźwięk w całej prasie, a "De Zaanlander" podał, obok obszernego sprawozdania z uroczystości w języku holenderskim - tekst w języku esperanckim.

Wyczyn żeglarski esperantystów.

Wiele osób zapewne czytało w prasie o przepłynięciu w sierpniu 1949 r. Atlantyku w małej żaglówce "Nova Espero" przez dwóch młodych anglików braci Smith.

Po powrocie do kraju, żaglówkę tę wystawiono na pokaz publiczny. Bracia Smith, gorliwi esperantyści, przeprowadzają wśród zwiedzających propagandę języka Esperanto, sprzedając podręczniki do nauki naszego języka. W październiku wygłosili oni w Holandii szereg odczytów o swojej podróży, propagując równocześnie międzynarodowy język esperancki.
/dokończenie ze str. 4/

Należy nadmienić, że brytyjskie radio w programie normalnym i telewizyjnym nadawało wwiady z esperantystami różnymi narodowościami.

